

4. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121204799>
5. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106841612>
6. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96071581>
7. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102221890>
8. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109479949>
9. Огляд судової практики Верховного Суду у провадженнях про кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період 2018–2024 років / упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного кримінального суду департаменту аналітичної та правової роботи; заст. голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду к. ю. н. Н. О. Антонюк. Київ, 2024. 34 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_dom_nasulstvo.pdf
10. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123992297>
11. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства : навчальний посібник / С. Романцова, Н. Устрицька, І. Гловюк та ін. ; за ред. І. Гловюк, Н. Лашук, С. Романцової. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с.
12. ЄДРСР. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107257631>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-487-3-9>

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ ОРГАНАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Гром Наталя Олексіївна

<https://orcid.org/009-0005-1677-2982>

аспірантка

Науковий керівник: Чишко Катерина Олександрівна

<https://orcid.org/0000-0001-8810-7950>

кандидат юридичних наук, доцент,

провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з

проблем правового забезпечення діяльності поліції та протидії

злочинності Навчально-наукового інституту № 2,

Харківський національний університет внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Україна стала першою державою в світі, яка ратифікувала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок

і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (далі – Стамбульська конвенція) [1] яка зобов’язує сторони вживати усіх законодавчих та інших заходів задля забезпечення постраждалої особи усіма засобами цивільно-правового захисту стосовно кривдника (ст. 29).

Одним із таких заходів протидії домашньому насильству є обмежувальний припис. Обмежувальний припис стосовно кривдника – це «встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладання обов’язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи» [2]. За своєю правовою природою обмежувальний припис є заходом, який виконує попереджувальну функцію та направлений на запобігання вчиненню насильства, а також забезпечує першочергову безпеку осіб до вирішення питання про притягнення кривдника до адміністративної чи кримінальної відповідальності [3, с. 265]. Ще одну характеристику обмежувального припису знаходимо в постанові Верховного Суду України № 299/3692/19 від 30.06.2021 як тимчасовий захід, який виконує не каральну, а захисну та запобіжну функції і направлений на запобігання вчинення домашнього насильства та гарантування першочергової безпеки особі, у відповідності до наявних ризиків, передбачених Законом України «Про запобігання та протидії домашньому насильству», до вирішення питання про кваліфікацію дій кривдника та вирішення питання про наявність або відсутність його вини [4]. Законодавець для прийняття рішення щодо винесення обмежувального припису надав суду термін розгляду 72 години, що повинно сприяти захисту заявника (заявниці) чи потерпілого (потерпілої) від можливого насильства.

Відповідно до статистичної звітності Державної судової адміністрації України на розгляді в судах першої інстанції за 2023 рік перебувало 1328 заяв про видачу обмежувального припису, щодо продовження – 63, відповідно було ухвалено рішення по 1042 справах, з яких 831 було задоволено та 110 залишено без розгляду, отже 79,8% справ було розглянуто з позитивним рішенням про постановлення обмежувального припису та по 10,6% залишено без розгляду. Ми порівняли такі ж статистичні дані за 2022 рік та виявили, що відсоткова пропорційність майже однакова: 70% – заяв задоволено та 10% відмовлено [5].

Варто відмітити, що видача обмежувального припису – це компетенція суду, а ось обов’язок по дотриманню за його виконанням на протязі усього строку його дії, покладений на уповноважені органи Національної поліції України (далі – НП України). Відповідно до п. 6 ст. 26 Закону України «Про протидію та запобігання домашньому

насильству» [2] та ч. 2 ст. 350-8 Цивільного процесуального кодексу України [6] суддя на наступний день після ухвалення рішення про видачу чи продовження обмежувального припису повідомляє уповноважені органи поліції, для постановки особи, стосовно якої винесено чи продовжено обмежувальний припис на профілактичний облік, а також місцеві органи виконавчої влади та місцеві державні адміністрації, за місцем проживання заявника.

Як зазначають у своїй науковій роботі О. В. Ковальова та О. М. Дубенко у зв'язку із неукомплектованістю та перевантаженістю суддів такі повідомлення надходять із запізненнями або взагалі не надходять, що призводить до суттєвого зниження ефективності їх роботи в окресленому напрямі та неможливості здійснення контролю за встановленими судом зобов'язаннями та заборонами. Також не зрозуміло яким чином (і за допомогою яких технічних пристроїв) уповноважені працівники органів НП України можуть відслідковувати наближення кривдника до потерпілого на визначену відстань, адже в Україні відсутні засоби такого контролю, на відміну від Румунії та Австрії, де використовуються електронні браслети як для кривдників, так і для постраждалих осіб [7, с. 165].

Звичайно слід погодитись із тим, що однією із причин порушення строків направлення рішень суду про видачу чи продовження обмежувального припису є перевантаженість суддів і кадровий голод, але, на нашу думку таких причин – декілька. До прикладу на даний час між державними органами діє застаріла модель документообігу. Так, суди у своїй діяльності керуються Інструкцією з діловодства в місцевих та апеляційних судах України затвердженою наказом Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 № 814 [8], відповідно до приписів якої офіційне листування за допомогою електронних адрес шляхом обміну електронними документами здійснюється лише між судами, а між державними органами листування здійснюється за допомогою пошти, кур'єрського чи фельд'єгерського зв'язку. Окрім того не всі судді в резолютивній частині рішень зазначають про необхідність повідомлення уповноважених органів НП України за місцем проживання (перебування) заявника для взяття особи, відносно якої видано чи продовжено обмежувальний припис на профілактичний облік, що також є причиною невчасного направлення таких рішень для виконання.

Література:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 № 994_001-11 // База даних «Законодавство

України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_001-11 (дата звернення 29.01.2025).

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2229-19> (дата звернення 03.02.2025).

3. Циркуленко О. В. Обмежувальний припис як судова форма захисту проти домашнього насильства. *Актуальні проблеми приватного та публічного права* : матер. III Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 квітня 2021 року). С. 264–267.

4. Постанова Верховного Суду України в справі №299/3692/19 від 30.06.2023 // Єдиний державний реєстр судових рішень: сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення 05.02.2025).

5. Судова влада України // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/dom_nasilctvo_23 (дата звернення 06.02.2025).

6. Цивільно процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1618-15> (дата звернення 08.02.2025).

7. Ковальова О. В., Дубенко О. М. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству: сучасні виклики та напрями їх вирішення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 163–167. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-4/38> (дата звернення 11.02.2025).

8. Про затвердження Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: наказ Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 № 814 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19#Text> (дата звернення 16.02.2025).